

Den lille bog om moderne stofbleer

Af Maja Kirkegaard

2010

Stofbleer er en omdiskuteret vare – knuselsket og hadet, men mest af alt fyldt med fordomme. Faktum er, at man som forældre aldrig kan vide hvad der virker for andre familier (specielt andre nybagte forældre) – men man kan altid vejlede og fortælle hvad der virkede for ens egen familie. Og husk på at det er helt OK venligt men bestemt at fortælle svigermor, søster eller veninde, at man gerne vil have lov til at gøre sig sine egne erfaringer.

HVORFOR bruge stofbleer?

Mange bruger softbleer pga:

- Helbred
- Økonomi
- Man slipper for at jagte tilbud og slæbe engangsbleer hjem
- Pusletiden bliver meget mere hyggelig
- Man har altid bleer i huset
- Stofbleer lugter langt mindre end engangsbleer
- Ingen overfyldt skraldespand
- Moderne stofbleer kan fås i lækkre design og materiale typer
- En god og velsiddende stofble til natten kan suge langt mere end en engangsble, hvorved natteskift undgås

HVAD er en engangsble lavet af?

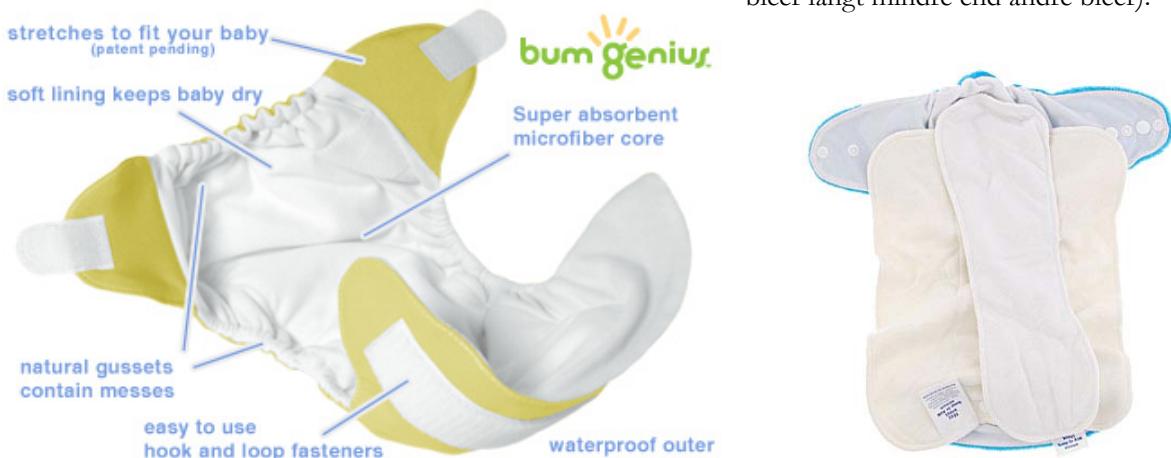
Engangsbleer er lavet af et lag plastik yderst. Dernæst et lag med SAP (Super Absorbent Polyacrylate) perler, der suger fugt ca 800 gange deres egen vægt. Dette er de gele perler man ofte finde på barnets hud (ofte inde i folder omkring kønsdelene). Stoffet i perlerne er en plast polymer, der i sin oprindelige form er meget giftig, men efter opdannelsen til poly acrylat bliver ugiftig. Denne acrylat (SAP) bruges også i emballage til madvarer – feks. det sugende lag i bunden af en pakke med kyllinge filet. Nogle bleer har erstattet ca 20 % af SAP med majsstivelse. Mange engangsbleer er heldigvis i dag bleget uden brug af klor, ligesom hormonforstyrrende stoffer som TBT (TriButyl Tin), PVC og nonylphenyl ethoxylate, samt dioxiner som er fundet i bleer i starten af år 2000, (forhåbentlig) sjældent findes i engangsbleer anno 2009.

HVILKE typer stofbleer findes der?

Stofbleer fås i mange varianter. Fra år 2005 er udbuddet af moderne stofbleer eksploderet, specielt på det amerikanske marked. I Danmark (2010) findes kun en håndfuld internetbutikker der har et ordentligt varieret udbud. Den simple gammeldags stofble er en firkantet gylpeklud der foldes specielt op og lukkes med en elastisk trebenet gribeklo der hedder en Snappi (eller Nappy Nippa). En formsyet ble er en ble syet i flere lag sugende stof (bomuld, hamp eller bambus) der lukkes med velcro, trykknapper eller Snappi. Her kan de sugende lag være lavet som indlæg der er syet fast i bleen som ”flapper” der kan foldes ud under vask og tørring. Formsyede bleer kræver bleebukser af uld eller PUL. ”PUL” står for Poly Uretane Lamination, og er et tekstil der er vandtæt men andbart, ligesom outdoor beklædning. PUL indeholder ikke skadelige stoffer, og det er langt mindre lufttæt end det plast lag der findes i en engangsble.

En lommeble er oftest en ble der har en lomme bagtil hvor man kan putte indlæg af sugende stof ind i (mikrofiberklude, bambus, hamp, bomuld). Bleens inderste lag (den mod huden) kan være lavet af speciel fleece (microfleece) lavet til at være tæt på huden så den holdes helt tør selvom bleen er våd indeni, og ydersiden er lavet af PUL. En AIO – All In One – er en lommeble hvor indlægget er syet fast indeni lommen. Mange nybegyndere vælger AIO bleer, da det er nemt og lige til, men ulemperne er at disse er lang tid om at tørre og at indlæg må lægges løst inden i bleen hvis bleen kræver mere sug (ofte suger AIO bleer langt mindre end andre bleer).

HVILKEN slags ble skal jeg vælge?

Det kommer meget an på hvilken slags barn man har. En lille tyk baby med meget tykke lår kan med stor sandsynlighed passe bleer af mærket Swaddlebees der har en stor lår-udskæring (tai-trusse), hvorimod en stor, slank og hurtigt voksende baby nok snarere vil kunne passe en Wonderoos der er bred i skridtet. Til nyfødte findes en del små bleer der passer de første måneder, feks. bindebleer eller formsyede bambusbleer, og når baby er 2-3 md (eller før hvis baby vokser hurtigt) kan en One Size ble man knapper op og ned passe derefter. Et godt antal til nyfødte er ca. 25 bleer og så skal der vaskes ca. hver 2 dag. Til større børn kan man vaske hver 3 dag med samme antal. Ca. 15 bleer til brug kun i dagpleje/vuggestue kan anbefales, da det så passer nogenlunde til ugens forbrug. Hvis man har flere bleer end beskrevet kan man nøjes med at vaske hver 4 dag, dvs 40-45 stk.

10 gode råd til nybegyndere:

- 1) Lad være med at investere i en stor stak bleer før du har prøvet modellen ordentligt! Lige når du først starter er det nemt at være fristet til hurtigt at finde en ble der ser perfekt ud på billedet og købe stort ind. Dette kan koste dig dyrt. Hvert barn har en unik størrelse og bygning, og S,M,L systemet siger ikke noget om bleen faktisk passer netop DIT barns form (fuldstændig som med engangsbller - nogle passer Pampers andre Vibelle). Hvis du køber en ble der er populær generelt, har du større chance for at sælge den igen efter brug. Ca. 25 bleer i alt er et godt antal, og man kan sagtens starte med at købe nogle stykker af gangen.
- 2) Mange købe-prøvepakker indeholder ofte nogle mindre populære bleer (som er svære at sælge

igen, men det ved man ikke som nybegynder), og det kan bedre betale sig at sammensætte sin egen prøvepakke med de mest populære bleer på markedet. Evt ved at give en beskrivelse af sit barns form og vaner, og få erfarte stofble mødre til at foreslå bletyper og købs-steder. Husk at mange børn skifter form hurtigt og meget lige efter de har lært at gå (eller anden pludselig skift i aktivitet). Derfor er dette ikke tidspunktet at investere i mange bleer - vent til barnet har stabilitet i aktiviteten.

3) Hvilken ble skal man vælge?

De stofbleer der holder bedst tæt er formsyede (bomuld, bambus, hamp) med en blebuks af PUL eller uld. Mange nybegyndere vil gerne have AIO - all in one - bleer, fordi de ligner/bruges lidt som engangsbleer. De fleste køber AIO bleer i starten, men skifter derefter til lommebleer eller formsyede med PUL/Uld, og dette kan være en dyr fornøjelse. HUSK at øvelse gør mester - selvom formsyede og uld/PUL blebukser lyder besværlige, er de det ikke - og de kan (hvis pasformen er den rette) være mere lækagesikre en nogen engangsble.

4) Fald ikke for fristelsen over at blive VED med at købe nye bleer hvis du først har fundet en der faktisk fungerer godt for barnet (og far - der i mange tilfælde befinder sig bedst med bleskift af samme type). Med mindre du altså har stofbleer som hobby ;0)

5) Husk at stofbleer ikke skal lække (desværre lækker feks. mange lommebleer/AIO oftere end formsyede), give røde mærker, give rød numse eller lugte grint efter vask. Så må man finde problemet - forkert vask, svamp (der skal behandles hos lægen), overgangsproblemer v. stof/papir mm. Husk også at parfume/duftolie i forbindelse med stofbleer/opbevaring kan give astma/allergi. Den idelle stofble skal dufte af våde lagner når den kommer ud af vaskemaskinen, sidde godt til for at forhindre lækager og samtidig ikke give mærker eller rød numse.

6) Hvordan skal jeg vaske? Al blevask behøver kun halv dosis sæbe (uden parfume, ingen skyllemiddel, gerne flydende og ikke hvidvask). Pletrens kan foretages ved at blege i solen (også om vinteren) eller med Oksegaldesæbe (fås i helsekost). Amme babyers (sunde og raske babyers) bleer indeholder ikke de samme slags bakterier som babyer der er begyndt på fast føde. Derfor kan disse bleer vaskes på 60 grader til hverdag (med extra skyl først), og en gang om måneden eller to på 70 grader el mere. Ældre børns bleer vaskes optimalt ved 70-75 grader (al alm. vask over 67 grader fjerner vira og bakterier). Vælger man at vaske tissebleer separat på 60 grader, eller det hele på 60 grader, skal bleerne jævnligt kogevaskes (70-95 grader) for at fjerne bakterier.

7) Mine bleer lugter lidt efter vask - hvorfor? En kogevask med sæben i fovask, 1 dl tvekulsurf Natron fra Matas i hovedvasken og eddikke i skylleskuffen fjerner gamle sæberester og lugt fra bleerne - dette gør mange nogle gange om året. Du skal måske overveje at vaske på 70 grader hver gang, eller give et extra skyl i koldt vand først.

8) Behøver jeg bruge rispapir? Det er et spørgsmål om temperament. Og konsistens! Kan bonus i bleen lige vippes i toilettet uden rispapir, er det overflødig. Hvis du skal skylle bleen længe i toilettet, er det en god ide. Der er stor forskel på rispapir - både i størrelse og blødhed, og hvor mange gange det kan vaskes. Risepapir må gerne lige stikke ud bagpå eller ved benene - så fanger det det hele. Popli er det mest populære mærke, da det er blødt og holder til flere vaske end de fleste andre.

9) Hvilken bletype kan bruges til vuggestuen/dagplejen?

Personale i institutioner kan, pga. slid, ikke lide trykknapper i børns tøj. Derfor er en lomme ble med PUL og velcro en god løsning. Men nogle har ikke problemer med knapper – snak med dem om det.

10) Hvilken ble er god til natten?

Formsyede natbleer med uldbukser bruges af de fleste, fordi de ånder bedst. Mange bliver overrasket over størrelsen på en god natble - der typisk er en del større end en dagsble. De fleste børn er overhovedet ikke generet af størrelsen, hvis ellers bleen har en god pasform til

barnet. Det er en god ide at købe en ble der beskrives som egnet mest til natble (hamp eller bambus typisk), og vide om barnet sover på maven eller ryggen har også betydning ang. hvor i bleen man lægger indlæggenen.

SKAL der bruges rispapir?

Rispapir er et tyndt men slidstærkt papir der lægges mod huden og fanger bonus - og er lige til at skylle ud i toilettet. Risepapir kan vaskes mange gange og nogle bliver blodere af det, nogle typer holder 10 vaske (feks Popli) andre 2 (feks Askeladens) - og prisen er herefter. Fleeceliners kan bruges i stedet (feks om natten så huden holdes tør). Størrelsen skal helst dække hele bleens længde og stikke ud bagpå – så fanger rispapiret det hele bedre. Risepapir kan opløses i kloarken og kan derfor skyldes ud. Risepapir kan være uundværligt hvis bænen er klistret, hvorimod den er unødvendig hvis det bare kan vippes ud i toilettet. Risepapir handler også om temperament, nogle fædre vil ikke bruge stofbleer uden og nogle mødre synes det er irriterende unødvendigt.

HVORDAN skal bleerne opbevares?

De fleste bruger en alm. pedalspand i plastic med låg, og foret med et dynebetræk eller vaskenet i. Herved kan hele nettet bare puttes i maskinen og bleerne finder selv vej ud. Der fås også vaskeposer lavet af PUL, der feks kan hænge bag døren i badeværelset. Disse er lugt tæt med lynlås/snorelukning, og er også specielt smart i pusletasken i små størrelser. Hvis man har mulighed for det, kan det være en fordel at kunne hænge et fyldt vaskenet/dynebetræk udenfor indtil man skal vaske.

HVORDAN skal bleerne vaskes?

Alt tøj der vaskes i en normal lang vask på 70 grader eller mere bliver helt rent, og vira og bakterier forsvinder. Derfor er det tilstrækkeligt at vaske på 70-75 grader i stedet for 90-95 grader. De fleste vasker hver 3 dag.

Enzymer i vaskepulveret (og andre sæber) samt tumbling er med til at slå bakterierne ihjel. Colibakterier i kød skal opvarmes til 75 grader, før de dør, men de formerer sig kun mellem 4 og 45 grader. Tiden i varmen er meget afgørende - derfor er en lang vask på 60 grader nok til tøj og andet husholdningsbrug. Argumentet er, at nye vaskemaskiner og effektive vaskemidler gør tøjet rent. Og så sparer man strøm. Til institutions-brug fx hospitaler og stofbleer skal man vaske ved de høje temperaturer for at komme bakterier til livs. Viskestykker og karklude indeholder ofte en del flere skadelige bakterier end en ble, og derfor kan disse sagtens vaskes sammen med bleer. Bleer skal vaskes med halv dosis vaskemiddel, gerne flydende colour (hvidvask kan mørne bleer), ingen skyllemiddel og hængetørring der forlænger bleernes levetid og sparer strøm og reducerer CO₂ belastningen. Nogle typer af PUL bleer tåler ikke høj varme ved tumbling i længden. Bambus kan krympe ved tumbling på høj varme. Alle bleer SKAL kunne tåle vask på mere end 70 grader – nogle udenlandske producenter anbefaler lavere temperaturer, men det er juridisk begrundet.

STRIPPE bleer, hvad er det? Det betyder vask af rene bleer med ca en dl. tvekulsurt natron (fås i Matas). Natron fjerner sæberester i bleerne, der kan være årsag til at bleerne lugter. Man kan strippe en beskidt portion bleer ved at vaske med vaskemiddel i forvask og natron i hoved vask. Stripning af bleer bør kun være nødvendigt ca hvert halve år. Hvis man vasker med vaskeskaller (vaskenødder, fås i helsekost) er stripning sjældent nødvendigt, da vaskenødder ikke efterlader ret mange sæberester i tøjet. Håndklæder og viskestykker kan med fordel stripes da de herved bliver blodere og suger bedre.

Vask af bleer hos nyfødte: Ammebæ (hos fuldammede/flaskebørn) er fuldt vandopløseligt og alle bleer kan puttes direkte i vaskemaskinen med et extra skyl først. Hos raske babyer kan bleerne vaskes på 60 grader, da ammebæ ikke indeholder bakterier eller vira. Man kan dog med fordel vaske bleerne på 70 grader eller mere en gang hver 2. måned når der fuldammes. Så snart den primære føde ikke er modermælk/flaskemælk, skal bleerne vaskes på 70 grader eller mere (med mindre man sepererer tisse og bæ bleer, da man så fortsat kan vaske tissebleerne på 60 grader).

Eksempler på vask:

- 1) Vask hver 4 dag (stort barn, alle bleer): Først extra skyl. Derefter 1 hætte Anglemark flydende colour og alm vask på 70 grader. Maskinen bliver fyldt HELT op. Hængetørring bagefter. Blegning af pletter i solen om sommeren, eller med oksegaldesæbe (fås i helsekost).
- 2) Vask hver 3 dag; Næsten det samme som med 1, men anglemark i pulverform, meget lidt i forvaskerummet og ca halv dosis i vaskerummet (forvask og for det meste extra vand). Sjældent behov for stripning med natron, ingen pletfjerner, kun solen.
- 3) Hovedsageligt PUL-bleer: Vask med vaskeskaller og en lille smule care colour og vask ved 95 grader, hvis der er afføring indblandet, ellers 60 grader. Hvis der går mere end 3 dage mellem vaskene, får bleerne forvask og ekstra skyl, både fordi nogle af bleerne så har ligget længe og fordi der som regel er flere bleer, end hvis der vaskes hver anden dag. Ingen behov for at stripe bleerne.
- 4) Vask hver 2 dag (nyfødt): Først extra skyl. Derefter 1 hætte Anglemark flydende colour og alm vask på 60 grader. Maskinen bliver fyldt alm. op. Hængetørring bagefter. Blegning af pletter i solen om sommeren, eller med oksegaldesæbe (fås i helsekost).

HVORFOR bruge uld og uldbukser?

Uld eller pul? Uldbukser og formsyede bleer er den mest åndbare form for ble der findes. Selve ulden kan optage rigtig meget af væsken, hvilket gør at rigtig mange bruger denne type ble om natten. Derfor kræver uldtøj at bliver luftet efter brug, men ikke så hyppig vask som bomuld, hvilket giver mindre vasketøj hvis man feks har mange uldbukser med lange ben. Uldtyper til uldbukser kan være lavet af al slags naturhårsuld: Mohair, Angora, Alpaca, Merino, Kashmir, Pashmina, Lammeuld, Gedeuld, Kaninuld, Lamauld

En ren uldvare kan opsuge væde op til 40% af sin egen vægt, uden at den føles våd eller ændrer sine gode egenskaber. Tilsvarende tal er for bomuld 6% og for kunststoffer 2%. Uldfiberen er omgivet af en vandtæt hinde, som kun tillader vandet at passere i form af damp. Fiberens indre består fortrinsvis af luftfyldte barkceller, som vandet optages i, under afgivelse af varme. Rå, ubehandlet uld lader imidlertid kun modstræbende vand trænge ind, idet det har et meget stort indhold af uldfedt - eller lanolin - som er et vandafvisende fedtstof, som anvendes i mange hudcremer og sæber.

ULDNE BLEBUKSER

Ren, lanolinholdig uld er af ovennævnte grunde særdeles velegnet til blebukser. De erstatter plastik og gummi, og er med en formsyet ble under, helt tætte. Huden kan ånde, og rød numse kan undgås, fordi ammoniakken neutraliseres i forsæbningen. Barnet bliver aldrig koldt, selvom det ligger vådt i mange timer. Sæbedannelsen gør det helt hygiejniske, og bukserne skal - så længe de kun er våde - blot tørres for igen at være friske, lugtfri og klar til brug. Al lugt af urin, af får eller af våd uld er sporført forsvundet! Jo kraftigere uldbukserne er, jo mere væde kan der opsuges, men ulden opsuger og fordeler "modstræbende", hvorfor der skal være tilstrækkeligt med sugende bomuld under, til at fungere som væge og bringe hele uldbuksen i anvendelse. Når barnet sover igennem og ligger i 10-12 timer uden at blive skiftet, eller hvis barnet sidder meget i bæresele, kan man bruge nogle kraftigere natbukser, mens man om dagen fortsætter med de tyndere dagbukser. Den oprindelige lanolin nedbrydes efterhånden, især ved vask, man lanolin indholdet kan fornys med ren lanolin opløst i kogende vand og noget sæbe, eller med uldkur som er et lanolinpræparat parat til brug. Med 3 par dagbukser og nogle natbukser har man tilstrækkeligt til de første par år. Bukserne tørrer ca. 12 timer mellem hver brug, og man må huske, at de kan indeholde en hel del fugt, uden at det kan mærkes.

FORSÆBNING

Sæbe fremstilles ved at koge fedtstof i et alkalisk (basisk) bad, så fedtstoffet forsæber. Når man laver den fornemme lanolinsæbe, er fedtstoffet lanolin. Forsæbningen begynder dog længe før kogepunktet. Allerede i fårets pels forsæber en del lanolin sammen med sved og urin, som reagerer basisk. Da sæbe er bakteriehæmmende, er denne forsæbning i pelsen en del af fårets beskyttelse mod sygdom. Det er denne process der benyttes når urinen kommer i kontakt med uldne blebukser, og derfor at blebukserne dufter rent og friskt efter nogle timer luftning efter brug.

MENNESKETS HUD- OG HÅRLAG

Der vokser små uldhår overalt på menneskets legeme. Dette hårlag og overhuden er sammensat af tilsvarende stoffer, som findes hos fåret. Fårets talg, lanolinen, er ideel til hudcremer, som supplement til vor egen talgproduktion og ilden fungerer næsten som et ekstra hårlag på menneskets hud. I ilden kan sved og urin forbinde sig med lanolinen, hvorved der dannes vand og sæbe.

ULDNE UNDETROJER

En undertrøje af blød, vasket uld, båret inderst på kroppen, er en enkel måde at sikre, at barnet kan holde varmen. På denne måde begrænses effektivt risiko'en for bl.a. luftvejslidelser med snue, hoste, bronchitis, øre- og lungebetændelse. Og barnet får overskud til at udvikle en sund organisme. Ulden skal være så blød, at den ikke generer barnets hud. Enten lammeuld, som er uden de stride dækhår, eller merinould, som er ekstra blød og fin. En formodet reaktion mod uld hos nogle børn, viser sig oftest at skyldes de efterbehandlinger, som mange uldvarer har været udsat for. Ulden skal være helt uden kemiske efterbehandlinger, for at kunne samarbejde med huden. Herved opnås en løbende forsæbnings-proces, som er helt hygiejinsk, og som overflødiggør vask i ugevis, såfremt trøjen kun udsættes for hudens afsondringer og evt. urin og savl. Afføring, opkast og lignende må nødvendigvis vaskes bort. Når vejret er varmt nok (i måneder uden Å'rÅ) er uldtrøjen ikke nødvendig at hensyn til kulden. Men i stærk varme beskytter den imod heden, og selv om den bliver våd af sved, bliver den aldrig til et koldt omslag. Så uldtrøjen er såmænd ideel også som sommer-beklædning. Med et par trøje har man tilstrækkeligt til et barn. Til blebørn strikkes trøjen ganske kort, så den ikke bliver unødig beskidt. Trøjen har godt af at hvile jævnligt uden at blive vasket.

GARN TIL BLEBUKSER

Blebukserne strikkes af ASKELADENSÅ's LANOLINGARN. Der bruges 2 eller 3-trådet garn til dagbukser og 3-trådet garn til natbukser. Til garnet fås opskrift på flere modeller i bukser fra nyfødt til 3-4 år, og større (voksne). Også til større børn, som er "utætte" er dette garn velegnet, og til underlagsstykke i seng og barnevogn. Desuden bruges dette garn til al udendørsbeklædning som sweaters, hue, vanter og tykke sokker til børn over 1 år. Sokkerne forstærkes dog i fod med silketråd.

GARN TIL UNDERTRØJER M.M.

Undertrøjer strikkes af 2-trådet merino-uld. garnet er hvidere, fordi det er vasket, men det må gerne vaskes igen, når det er strikket, hvis tøjet ønskes endnu blødere. Lanolinen er ikke vigtig, når ilden er i kontakt med huden. Silke kan bruges til allergitilfælde. Til garnet fås opskrift til babytrøje fra 0-5 mdr. og barnetrøje fra 4 mdr. til 6 år. Dette garn er meget anvendeligt bl.a. til små djævlehue, små luffer, sovesokker til inden i kravledragten. Desuden er garnet det rigtige til undertøj til større børn og voksne på lige fod med uld.

Kilde: www.askeladen.dk

HVORDAN vaskes og lanoliseres uldbukser?

Uldbukser skal vaskes og lanoliseres ca en gang hver el hveranden måned – men kun når de begynder at lugte eller ikke holder tørre længere. Hvis bonusbleen har lækket i uldbuksen, vaskes den i hånden (gerne i uparfumeret shampoo – det er de samme som uldvaskemiddel men billigere) el. i maskinen på 30 grader. Så fyldes en stor skål med kogende vand og en klat lanolin

(bestilles på apoteket), der røres ud. Derefter dryppes vegetabilsk opvaskemiddel i indtil det pludselig bliver mælkehvidt og det hele røres ud. Uldbuksen lægges forsigtigt i, og det hele kører af selv. Ulden vrides let og trykkes i et håndklæde, tørrer fladt i solen for pletfjerning el på lun radiator om vinteren. Flydende uldkur kan også bruges til lanolisering, men er en del dyrere i lengden.

Janet Primomo, PhD, associate professor of nursing at the University of Washington om hygiejne:

Neither cloth or disposable diapers can claim to be more sanitary. In the early 1990s, right around the time many states were considering offering incentives to hospitals and daycare centers to switch to cloth diapers, disposable diaper manufacturers attempted to prove that cloth diapers contribute more to the spread of bacteria. In fact, it is the caregiver's hand-washing habits, and not the type of diapers, that is the deciding factor. "The research in this area was funded by special interests," points out Janet Primomo, RN, PhD, associate professor of nursing at the University of Washington, Tacoma. "It's not a question of whether cloth or disposables are more sanitary--it all depends on practices and procedures, such as hand washing habits and what kind of storage is used."

MATERIALER til bleer

Har man bare lidt erfaring med at sy, kan man sagtens sy sine egne bleer. Dog bliver de bedst med stof der er beregnet til at suge (bambus eller hamp), da alm. bomulds bleer hurtigt bliver meget store i forhold. Nedenfor er en forklaring af stoftyper til bleer:

Mircoterry/microfiber er det samme som en microfibervaskeklud - kan kendes ved at det "klistrer"/klæber til huden. Det suger hurtigt, men det er også nemt at presse væden ud af. Hvis du har et barn der hopper meget på numsen, kan det vist godt være en ulempe at væsken let presses ud af indlægget, men det er en fordel, hvis du vil have indlæg der tørrer hurtigt, fordi en stor del af væsken bliver centrifugeret ud i vaskemaskinen. Da det suger væske til sig hurtigt, er det et godt indlæg at lægge øverst i en lommeble, altså tættest på huden, men altid inden i lommebleen, så det ikke er i direkte kontakt med huden.

Hamp suger langsommere, holder bedre på væsken og et hampindlæg med samme sugeevne som indlæg i andre materialer, vil være lidt tyndere. Det betyder at hvis du har et stortissende barn, så kan du få mere sug uden at bleen bliver enorm, hvis du bruger hamp. Det er den type indlæg, der skal ligge længst væk fra huden, da det suger langsommere end eksempelvis microterry eller bomuld. Det er langsomt til at tørre, og der går en del gange inden det suger optimalt. Hampindlæg er typisk grålige/beige-agtige i farven og bliver meget stive efter vask, hvis de hængetører. Generelt bruges hamp/bomuldsblandinger, for at stoffet ikke skal være så stift i det.

Bambus er en ny type textil, og materialer på markedet bliver bedre og bedre. Bambus kræver ingen pesticider (som bomuld gør i stor stil), så al produktion er "økologisk". Bambus er en smule blødere end hamp, suger ligeså godt eller bedre. Bambus/bomuldsblandinger bruges til bleer. Bambus er meget længe om at tørre - men det suger også godt. Det har derudover en antiseptisk virkning på huden.

Bomuld er hvad gylpeklude er lavet af og det suger ikke helt så godt som de andrenævnte materialer. Til gengæld er det blødt, og det bliver også blandet med andre kunstige fibre for at forbedre blødhed, elasticitet og holdbarhed. Indlæg af feks håndklæde stof kan man selv lave til en billig penge, men det fylder meget i forhold til suge evne. **Flonel** er bomuld med den ene side "redt op" - så det bliver meget blødt. Det er som regl dejligt blødt, og suger fint. Kvaliteten af flonel svinger, og sengetøjsflonel slides ret hurtigt, hvorimod flonel stoffet brugt til Imse Vimses flonel bleer holder god kvalitet i mange år (det er speciallavet).

Frotte er når der laves små lokker i stoffet som på et håndklæde, men kan også være mindre (fejs frottelagen). Det fås i bomuld, bambus og materialer i samme stil (soya er et nyt tekstil på

markedet).

PUL er PolyUrethaneLaminate, og er vandtæt, men åndbart, som jo gør det ideelt til blebukser og lommebleer m.v. Det kan købes mange forskellige steder - det fungerer lidt som stoffet i en åndbar men vandtæt outdoor jakke. Pul er tættere (helt tæt) end fleece, der ikke holder helt så tæt.

Fleece er lavet af et ufarligt plastmateriale. Dette kan dog indeholde overskudsfarve og lign. hvis det er i den billige ende, derfor laves kvalitets bleers af Malden Mills fleece eller microfleece/microchamois, der er en god kvalitet fleece. Fleece suger ikke, men har en evne til at kunne bruges udvendigt som blebuks da det er vandafvisende, og også som en fleeceliner indeni bleen for at holde huden tør. Derfindes både en tyk (til buks/ble) og en tynd fleece (microfleece/microchamois = fleeceliner/underside af lommeble).

Uld kan bruges underst som kartet uld i flager i stedet for liners. Det er en engangs liner mod rød rumpe (Heilewool). Uld kan bruges som buks/wrap/longies udover formsyede bleer. Filtet uld er tættere end strikket, men ikke helt så blødt. Uld skal lanolinbehandles for at holde tæt. Hvis man strikker/syr af garn/sweater kan man bruge uld med op til 30% andet materiale som acryl (bare ikke bomuld), det skal så bare lanoliseres lidt mere, men fungerer fint. Pashmina, alpaca, merino, mohair, angora er alle uldtyper.

Stofvalg påvirker miljøet

Tøj lavet af hamp og alpaka- og kashmiruld er mest miljøvenligt. Skarpt fulgt af fåreuld, hør og økologisk bomuld. Derimod er konventionelt dyrket bomuld, plus nylon og akryl samt blandingsproduktet af bomuld og polyester ikke gode miljøvalg. Det er konklusionen i en netop offentliggjort undersøgelse fra Forum for udvikling og miljø (ForUM) - en paraplyorganisation for norske miljø- og udviklingsorganisationer.

Undersøgelsen kortlægger forskellige tekstiltypers miljøegenskaber og rangerer dem i forhold til hinanden. Allerbedst for miljøet er det dog at nedsætte forbruget ved simpelthen at købe mindre nyt tøj, lyder budskabet.

Der bruges giftstoffer i alle led af tekstilproduktionen. Lige fra sprojtemidler under dyrkningen af bomuld til diverse kemikalier, som skal blege, farve eller sikre, at tøjet ikke krymper eller krøller. I gennemsnit går der et kilo kemikalier for hvert kilo tekstiler. Meget tøj produceres i Sydostasien, hvor kemikalier, som er miljø- og sundhedsskadelige, stadig er tilladte, selv om de har været forbudt i vores del af verden i mange år. ForUM har forsøgt at kortlægge tekstilbranchens miljøbevidsthed. I den anledning er 17 tøjmærker og 18 forretningskæder blevet udspurgt om miljø- og arbejdsforhold i deres produktion.

På positivsiden viser det sig, at mange producenter faktisk sætter visse grænser for en række miljø- og sundhedsskadelige stoffer i tøjet. På negativsiden afslører undersøgelsen, at unacceptable arbejdsforhold, børnearbejde og overdreven brug af miljøgifte fortsat er udbredt. Flere af de undersøgte selskaber indrømmer, at de reelt ikke har overblik over underleverandørerne, og derfor ikke kan tage ansvar for forholdene hos dem. I takt med, at der er kommet større efterspørgsel på tøj, som er produceret under forsvarlige miljø- og sundhedsforhold, er udbudet vokset. Der er kommet flere tekstiler, som anpriser sig med at være produceret med særlig hensyn til miljøet fx økologisk eller miljømæret tøj. Omvendt viser undersøgelsen, at overraskende mange mærker dårligt nok har satset på dette område.

Fra Informationscenter for miljø og sundhed, 22. januar 2009

Allergi og stofbleer i danmark: erfaringer fra dagligdagen

Her har jeg samlet en lille del af stofblemødres egne erfaringer omkring stofbleer til inspiration og genkendelse.

”Han døjede både med svamp og børneeksem, begge er fuldstændig forsvundet efter skift til stofbleer. Han havde store plamager af børneeksem ned af begge ben, på lår og skinneben og store pletter på fødderne, samt lidt på ryggen og den ene overarm. Efter en uge var det på ryggen væk, efter en måned var ALT forsvundet. Lægens råd til det var at smøre med hormoncreme hvilket jeg ikke var meget for, og efter skiftet til stof har vi intet set til det. Han hud er heller ikke helt så tør længere som den har været.”

”Han er multi-allergiker, har børneeksem og kontakt eksem over for bla. vand og derfor også tis. Vi gik over til stofbleer da han var 10 måneder og det gjorde underværker for hans hud. Hans bleer har (kvalitets) micro fleece inden i så hans hud forbliver tør når han tisser. Det er ikke alle bleer han kan tåle, men wonderoos (lomeble) fungerer fint i hans vuggestue, og herhjemme bruger han formsyet med uld over (i starten brugte vi fleece eller silke som spærre-lag indtil vi fandt noget økologisk merino uld som han kan tåle). Han kan ikke tåle at bruge PUL bleer for mange timer i træk uden at hans hud reagerer, så han bruger det kun i vuggestuen. Vi skifter ham når han har tisset, eller ca. hver 2. time (han bliver også skiftet hver 2. time i vuggestuen). Vi bruger Elimination Communication og for tiden tisser han i ca. 2 bleer om dagen.

” Han er 1½ år og har meget børne eksem (astmatisk bronkitis). Nu har han så også fået det i blerregionen. Jeg smører med locoid men det virker ikke rigtig. Har også fået noget mod svamp som heller ikke virker. Det virker også som det er engangsbleen der generer (har prøvet andre mærker). For det er mest udtalt det hvor bleen slutter til. Efter vi begyndte med stofbleer i dagplejen er hans hud blev bedre. Engang var de løbet tør for stofbleer i DP og han havde fået en engangsble på ud og sove - far henter mens han sover og tager ham op derhjemme - får bleen af og han har røde knopper i hele tissezonen - efter en enkelt stofble var de væk igen.”

”Min søn havde en del angreb af svamp, også trøske i munden og da han ammede og stadig gør, havde jeg også jævnlig frygtelig angreb på brysterne. Min datter tissede jævnligt igennem papirbleerne, så derfor sprang jeg første gang på stoffer. Men efter første uge på stof var min søns numse svampe fri og de ganske få gange han har haft lidt rødme har en gl.dags foldeble klaret det på et par timer, dvs ingen svampe midler mere, hverken til numse, mund eller mor.”

Vuggestuen eller dagplejen: Vil de bruge stofbleer?

I en undersøgelse (dansk, 2009) med 42 adsprugte, svarede 35 at vuggestuen/dagplejen tog imod stofbleer uden problemer. 2 måtte opgive grundet uvilje fra pædagogernes side og 1 måtte rekvirerer lægeerklæring før vuggestuen indvilligede. Pædagoger kan nogle gange ikke lide trykknapper i børnenes tøj, da det slider deres hænder/håndled meget efter mange år. Derfor foretrækker mange velcro på bleerne, men igen bruges bleer med trykknapper af mange uden problemer. En dagpleje kan være mere modtageligt overfor stofbleer da det er nemmere at tilpasse det enkelte barns hverdag i en dagpleje, men mange vuggestuer betaler selv for bleerne og har ikke noget imod at efterleve forældres ønsker om stofbleer.
15 bleer til brug mandag til fredag passer de flestes behov. PUL bleer der er nemme at give barnet på er mest vuggestue/dagpleje venlig, men den skal kunne suge tilstrækkeligt til barnets behov.

HVORNÅR bliver stofble børn renlige?

Børn er meget forskellige – og bliver renlige på forskellige tidspunkter. Børn i dag bliver langt senere renlige end for 30 år siden – i dag er det almindeligt at 4-5 årigt ikke har smidt natbleen i vestlige lande. Stofblebørn har højest sandsynligt forældre der pottetræner mere med dem en gennemsnittet. Ellers har de en større fornemmelse for det der så fint også kaldes "bowel movements" .. ihvertfald er det helt tydeligt at barnet herhjemme totalt mister interessen for potten når hun bruger engangsbleer (feks på ferier) - SELVOM vi har potten med og prøver at tilbyde den på vante tidspunkter. Herhjemme er det efterhånden bonus på potten hver dag i weekenden (hun er ikke engang fyldt to år), og hun kommer selv og siger "moaar, loaart, potte"- i den rækkefølge - præcist som vi har fortalt hende hun skal når der er noget i optrækket. Og når

hun har sovet lur siger hun "POTTE!" så snart vi kigger ned i barnevognen - og SÅ bliver der tisset så smart den røde potte trone er båret frem. I vuggestuen har de ikke tid til dette - og i en travl institution er der ikke hygienemæssigt og tidsmæssigt plads til potten (der jo skal rengøres) - hvilket er en skam, da nogle børn ikke vil sidde på toilettet. Der er dog en del børn der bliver renlige allerede som 2 årige når de bruger stofbleer.

HVAD gör jeg med rød rumpe?

Zinksalve kan lægge sig som en vandskyende hinde på bleer hvis det bliver brugt meget. Zinksalve der derudover meget giftif for vandmiljøet – dvs virkelig dårligt for fisk og smådyr i åer og vandløb som dit vand løber i efter rensningsanlægget. Det er bla derfor at solcreme med zinksolfILTER i flere lande er forbudt. Olivensalve eller kogt-vandsklude er meget effektive (disse er til meget rød numse og er bare lunkne men våde og rene klude der lægges i bleen natten over – feks klipper man en gylpeklud i strimler). Får man SVAMP – rødt udslæt der ikke går væk, skal det behandles hos lægen og alle klude og bleer vaskes på 90 grader samtidigt. Bruger man meget salve kan rispapir være en god ide, og det smides væk efter hvert skift.

Artikler om stofbleer

Stofbleer produceret af bomuldsstof er det mest naturlige at bruge, og det har været brugt i årtusinder. Bleer i bomuld giver barnet en naturlig følelse og skader hverken miljø eller barn. ”Mit råd som børnelæge er entydigt: giv børnene stofbleer inden videnskaben endeligt beviser det man allerede har fundet farlige belæg for – at engangsbleer kan være direkte sundhedsskaldelige”, skriver børnelæge Salomon Schulman i den svenske avis Børnelæge Salomon Schulman: 'Expressen' den 11.oktober 2000.

Vaskbare bleer skåner miljøet

Politiken.dk 29. apr 2008

Vaskbare bleer til babyer er bedre for miljøet end engangsbleer, viser en undersøgelse fra den hollandske miljøorganisation Milieu Centraal i Utrecht. Det er syv gange bedre for miljøet at pakke barnerumperne ind i de vaskbare bleer. I modsætning til tidligere undersøgelser har organisationen fået undersøgt ikke kun miljøvirkningen, fra kunden køber bleen, men også produktionsprocessen inklusive transport. »Selv om flergangsbleer skal vaskes, hvilket også belaster miljøet, har vi konstateret, at de er op til syv gange bedre for miljøet end engangsbleer«, siger Hans van Dijk, der er talsmand for Milieu Centraal, til det tyske nyhedsbureau DPA. Børn bruger gennemsnitligt 5000 bleer, indtil de har fået pottetræning. De er i gennemsnit renlige, når de er 3,2 år. Ifølge Hans van Dijk har vaskbare bleer den ekstra fordel, at børnene hurtigere bliver renlige.

Acute respiratory effects of diaper emissions.

Videnskabelig artikel om vejotrækningsproblemer og afgassning fra engangsbleer.

Mice were monitored with pneumotachographs while they breathed emissions of three brands of disposable diapers (described herein as brands A, B, and C) and one brand of cloth diapers for 1 hr. The authors used a computerized version of the ASTM-E-981 test method to measure changes in the pattern and frequency of respiration. In response to two brands of disposable diapers, many mice exhibited reduced mid-expiratory airflow velocity, sensory irritation, and pulmonary irritation. During the peak effects, brand A caused sensory irritation in 47% of the breaths and reduced mid-expiratory airflow velocity in 17% of the breaths ($n = 39$ mice), whereas the respective percentages noted for brand B were 20% and 15% of the breaths ($n = 28$ mice). The effects were generally larger during repeat exposures to these emissions, with up to 89% of breaths showing sensory irritation in response to brand A and up to 35% of breaths showing reduced mid-expiratory airflow velocity with brand B. A third brand of disposable

diapers caused increases in respiratory rate, tidal volume, and mid-expiratory airflow velocity. The emissions of cloth diapers produced only slight SI and slight PI. Chemical analysis of the emissions revealed several chemicals with documented respiratory toxicity. The results demonstrate that some types of disposable diapers emit mixtures of chemicals that are toxic to the respiratory tract. Disposable diapers should be considered as one of the factors that might cause or exacerbate asthmatic conditions. By Anderson RC, Anderson JH. Anderson Laboratories, Inc., West Hartford, Vermont, USA. Arch Environ Health. 1999 Sep-Oct;54(5):353-8.

Rosin (*harpiks*) components identified in diapers.

Videnskabelig artikel om allergi overfor limstoffer i engangsbleer.

As part of the investigation of sources of exposure to rosin allergens, disposable diapers (napkins) common on the Swedish market were analyzed, using gas chromatography, to detect the main rosin compounds. Rosin components were detected in all diapers, the highest amounts in those from the 2 major producers. In these diapers, more rosin was found in the top layer, which is in close contact with the skin than in the fluff. Despite the possibly minimal risk of induction of sensitization to rosin allergens in diapers, there is a real risk of elicitation of dermatitis in sensitive individuals, especially since penetration is enhanced by occlusion and irritation. Such material is not only used for infant diapers, but also for adult incontinence products and feminine hygiene products. By Karlberg AT, Magnusson K. Division of Occupational Dermatology, National Institute of Occupational Health, Solna, Sweden. Contact Dermatitis. 1996 Mar;34(3):176-80.

Videnskabelig artikler om nedsat sædkvalitet og engangsbleer.

Disposable Diapers May Explain Increased Male Infertility

The use of disposable diapers may explain the increase in male infertility over the past 25 years, suggest studies reported in the Archives of Disease in Childhood. Diapers lined with plastic significantly increase the temperature of the scrotum - the testicular sac - in boys, the research shows. Temperature is critical to normal testicular development and sperm health. The research teams monitored the scrotal temperature of 48 healthy boys and men, including five premature babies, from birth up to the age of 42 years, using a tiny thermal probe. The study ranged over two 24-hour periods. During one, baby boys wore re-usable cotton diapers; during the other, they wore plastic-lined disposable diapers. Temperature was measured during waking and sleeping hours; and rectal temperature was also measured for comparison. Temperature was consistently and significantly higher - up to 1°C above body temperature - when the disposable diapers were worn. The highest temperatures were recorded in the youngest babies. Rectal temperatures were significantly lower than scrotal temperatures when the children wore disposable diapers, but were the same when cotton diapers were worn.

This, say the authors, shows that the insulation properties of the disposable diapers impaired normal testicular cooling mechanisms. In 13 boys, the cooling mechanism failed altogether. In adults, the evidence shows that exposure to high temperatures, for example during episodes of fever or while in a sauna, can reduce sperm count, and has been used as a form of contraception in men. The subsequent risk of adult infertility in boys whose testicles fail to descend at the normal age is thought to be attributable to increased testicular temperature. A prolonged increase in scrotal temperature in early childhood may therefore have an important role in subsequent testicular health and function, with implications for male fertility, say the authors.

Fra "Scrotal temperature is increased in disposable plastic lined nappies," Arch Dis Child, 2000;83:364-8 og "How vulnerable is the developing testis to the external environment", Arch Dis Child, 2000;83:281-2.

Other implications of disposable nappies

Partsch, Aukamp, and Sippell propose that increased testicular temperature in early childhood might affect later spermatogenesis. They suggest that disposable nappies could contribute to this and demonstrate a significant difference between the scrotal skin temperature recorded in infants using disposable nappies and washable cotton nappies. They mention in their introductory paragraph that other environmental factors may be important in the deterioration seen in male reproductive health over recent years, but do not relate any of these factors to disposable nappies. There are many concerns about the use of disposable nappies in addition to increasing scrotal temperature that may impact on future fertility and general health. The disposable nappy consists of a plastic outer layer, a layer of superabsorbent chemicals and inner liner. Nappies are not subject to government controls or independent testing and disposable nappy manufacturers do not need to disclose the contents.^{2 3}

Recently, concern has been raised about the presence of Tributyl Tin (TBT) in disposable nappies. Greenpeace and Women's Environmental Network have commissioned research which showed that there were significant levels of TBT in many brands of disposable nappy, including those on sale in the UK. Babies may be in contact with up to 3.6 times the WHO's estimated tolerable daily intake. TBT is an environmental pollutant which is used in anti-fouling ship paint. It is known to disrupt the endocrine and immune function of marine shellfish and there are international plans to phase out its use. The superabsorbent chemicals used include sodium polyacrylate crystals which form a gel in contact with urine. This gel can be seen on the skin in contact with it and there are particular concerns about this entering the body through broken skin in the nappy area. Sodium polyacrylate, along with other chemical constituents that increase absorbency, has been removed from tampons as it was associated with the development of Toxic Shock Syndrome. The inner liner has previously been shown to contain nonylphenyl ethoxylate, which acts as an oestrogen mimic, and dioxins. In addition, the use of disposable nappies has important environmental consequences which may impact on child health. Manufacture of disposable nappies uses 3.5 times more energy, 8 times as many non-renewable resources, and 90 times as many renewable resources when compared with washable nappies. The description of such nappies as "disposable" is misleading. In this country, nappies make up approximately 4% of household waste (800 000 tonnes per year) and every disposable nappy and its contents ever used is still present in a landfill site.

fra Arch. Dis. Child. 2001;85:268

Environmental And Health Concerns - Top Reasons For Cloth Diaper Comeback Mar 25, 2008

Recent years have shown cloth diapers are making a big comeback, as more parents turn to a more natural and environmentally friendly alternative. Autumn Beck lists six major reasons she thinks cloth diapers are making a comeback with today's parents. Cloth diapers are making a big comeback as more parents become concerned about the environmental effects and health concerns of disposable diapers. Autumn Beck of All About Cloth Diapers (<http://www.allaboutclothdiapers.com>) lists six major reasons cloth diapers are showing a resurgence.

1.Increased Environmental concerns. According to the EPA, over 3.5 million disposable diapers were deposited into landfills in 2003. Disposable diapers sit by the millions of tons in landfills rotting and slowly decaying. The major environmental benefit to cloth diapering is the ability to pass them down from one child to the next and potentially be used for decades.

2.Greater interest in Healthy choices. When it comes to diapers the major health issue is the proximity of harmful chemicals to the sensitive parts of a baby. Cloth diapers offer a solution to the highly absorbent chemicals found in disposable diapers. The extensive cloth diaper market allows customization of fabrics for babies that are sensitive to synthetics. Organic cloth diapers are also an option, along with other natural fiber choices including hemp, bamboo, and cotton.

3.Internet. The Internet is responsible for the ease at which anyone can discover, learn, buy, sell, and use cloth diapers. There are forums, auction sites, online boutiques, carts, suppliers, tutorials all at a finger's touch. The Internet provides a doorway to information and products that once was available only to those who manufactured and sold them.

4.Style. What once was an industry limited to birdseye flats, pins and rubber pants has soared to whatever sewing hands and creative mind can envision. The fabrics available range from gorgeous to flat out luscious! Designer fabrics that were once only used to make comforters and drapes are now being used to make a multitude of diaper styles.

5.Availability. In almost every major city you can find a brick and mortar store that sells a variety of cloth diapers. Major health food stores are now carrying cloth diapers, allowing greater visibility for open minded parents.

6.Ease of Use. The level of ease is very important for busy parents. For those parents concerned about pins, velcro is commonly used on cloth diapers. An All-in-One cloth diaper requires no prep time, coming out of the dryer ready to wear. Pocket cloth diapers need only be quickly stuffed, while Fitted Diapers only require a cover to be waterproof and ready to go.

New research shows misconceptions about cloth nappies

Parents and carers who try using real (cloth) nappies find them easier than expected, independent research for Women's Environmental Network (WEN) has shown. Three-quarters of parents who have no experience of cloth nappies have outdated ideas far from the reality of using modern nappies. Two thirds of those who tried them found them easier to use, while three quarters said they will continue to use them. The study also showed that, apart from family and friends, health professionals were a key influence on parents' choice of nappies.

Initial findings of the *Real Nappies for London* project research into public attitudes to real nappies and the effectiveness of different incentive schemes, were revealed at a seminar for stakeholders at Westminster City Council Chamber on 26 July. Around 90,000 tonnes of disposable nappy waste is generated in London each year – mostly going to landfill sites. With a view to reducing this impact on the environment, WEN commissioned an in-depth study of attitudes and behaviours around use of disposable nappies and cloth, or 'real', nappies². This compared views of participants in three different real nappy incentive schemes run in six London boroughs as well as parents and expectant parents in the wider population.

Working with Bexley Council and the Greater London Authority, Real Nappies for London piloted schemes providing free nappies, vouchers or cash back for real nappy purchases, in Islington, Hackney, Lambeth, Hounslow and Richmond along with Bexley with a view to determining the best scheme to be used across London. Lewisham acted as a control borough, with no real nappy promotion taking place during the trial. The aim of the incentives is to encourage parents to take up washable cloth nappies, save waste and save costs to parents and waste authorities.

Although awareness of the environmental impact of disposable nappies was high, convenience was the top concern of parents. However, the research found that lack of information about modern nappies - which can be shaped like disposables with poppers or Velcro, with no pin in sight - or knowledge about laundry services means that parents are missing out on choice of real nappies. WEN first identified a gap in NHS awareness and action on the issue in 2004³. The research confirmed the importance of plugging that gap, to offer parents impartial information and a fair choice of nappy systems. WEN will work with NHS staff, local authorities, nappy campaigners and businesses using the RNfL evidence to design a pan-London real nappy

incentive scheme. This new scheme will be launched on Tuesday 19 September at City Hall.
ENDS

Links til stofbleforhandlere:

Husk at handles der udenfor EU (feks Norge/USA) kommer der told og moms på, hvorefter det sjældent kan betale sig med mindre man køber en ble af gangen. Nogle ble-fabrikanter vil ikke tillade butikker at sende deres bleer til lande der har en forhandler i forvejen, så husk at undersøge dette inden (feks. BumGenius, Tots Bots, Motherease).

www.babykind.co.uk

www.twinkelontheweb.co.uk

www.zwerve.de

www.stofble.dk

www.naturebaby.dk

www.rumpette.dk

www.funkjogging.dk

Ordbog til stofbleer

Aplix: Velcro (meget blød) - den del der hæftes i.. gør at stoffet ikke bliver så stift

Pul: Åndbart stof til blebukser

Snaps(EN)/Trykknapper/Poppers i plast: bruges i mange lommebleer (mandeble nr 1. he he)

AIO: all in one ble - ble, indlæg og buks i en

Kontur ble: ingen lukning el elastik i ben el andre steder - kun stof

Snappi eller Nappi Nippa: dims til at lukke en ble uden lukning eller en alm hvid stofble (istedet for sikkerhedsnålen i gl. dage)

Booster/doubler: Indlæg til at gøre bleen mere sugende

Hamp og bambus: suger bedre end bomuld - er længere om at tørre - bruges gerne i indlæg

Lommeble: Ble med en lomme til indlæg. Kan fås både til blebukser og med PUL udenpå.

Liner: stykke tyndt (ris) papir el fleece el bomuld der ligger mod huden så den ånder bedre. Eller som lægges i bleen, for at lette håndteringen af afføring: lineren kan smides ud eller skyldes ud i toilettet, når der er afføring på den.

Koldtvandsklude: kogte bomuldsliners der stadig er våde når man putter dem på - gode til (MEGET) røde numser

wrap: blebukser der lukkes med snaps eller aplix

cover: blebukser (eventuelt af den slags der trækkes op, som et par bukser)

Strippe en ble: man fjerner alle säberester i bleen fordi de hurtigt lugter af amoniak eller fordi sugeevne er nedsat. Så vasker man på 90-95 grader og putter 50 gr. tvekulsturt natron (fås i Matas) i hovedvasken, og alm sæbe i forvasken.

OS: One Size – bleen kan knappes op/ned så den passer næsten hele ble perioden

